Geachte gemeenteraadsleden en leden van Provinciale Staten,

Hierbij ontvangt u een update van de laatste ontwikkelingen rondom de Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland. Het doel is om u goed te informeren over de voortgang van het proces om te komen tot een robuuste RUD in relatie tot het landelijke traject van versterking van het gehele stelsel van vergunningverlening, toezicht en handhaving.

Er zijn landelijke robuustheidscriteria opgesteld waar iedere omgevingsdienst per 1 april 2026 aan moet voldoen. In 2024 heeft het Algemeen Bestuur van de RUD Zeeland hiervoor een Plan van Aanpak vastgesteld en stapsgewijs zijn - met als laatste stap de vaststelling van de begroting 2026 - de benodigde middelen beschikbaar gesteld door de deelnemers om deze ontwikkeling naar een robuuste omgevingsdienst Zeeland mogelijk te maken.

In mijn brief aan uw raden en staten van 14 juli 2025 heb ik kort de oorsprong en ontwikkeling van de omgevingsdiensten in Nederland – en de RUD Zeeland in het bijzonder - geschetst en daarbij aangegeven welke structurele problemen en landelijke druk tot verbetering dit met zich meebracht.

Stand van Zaken robuuste RUD
Een omgevingsdienst die voldoet aan de robuustheidscriteria is de basis voor een sterk VTH-stelsel milieu. Het is van belang dat alle omgevingsdiensten zijn opgewassen tegen de uitdagingen op het terrein van de leefomgeving, nu en in de toekomst. Hoewel een goede taakuitvoering gaat over meer dan alleen voldoen aan de robuustheidscriteria, vormen deze criteria een fundament in het VTH-stelsel.

Via voortgangsrapportages werd en wordt vanuit het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat de voortgang op de robuustheidscriteria gemonitord. Naar aanleiding van de tweede voortgangsrapportage (september 2025), heeft het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een hernieuwde inschatting gegeven over de haalbaarheid om op 1 april 2026 robuust te zijn. Het ministerie van I&W verwacht dat de RUD op 1 april 2026 robuust is.

Er wordt vanuit het ministerie aangegeven dat er nog één KPI is waarbij het de vraag is of de RUD per 1 april 2026 zal voldoen, namelijk met betrekking tot de KPI Business intelligence capaciteit. Met de overgang naar de IT omgeving en serviceverlening door de provincie is in deze capaciteit inmiddels ruimschoots voorzien.

Gefaseerd ingroeimodel formatie
In mijn eerdere brief heb ik u uitgebreid geïnformeerd over de wijze van het verantwoord groeien in omvang en kwaliteit naar het beoogde niveau met als doel op 1 april 2026 te voldoen aan de eisen die de minister van I&W stelt aan de Omgevingsdiensten. De basis om dit doel in 2026 te kunnen bereiken is gebaseerd op het “ingroeimodel” behorend bij het plan van aanpak “Samen naar een robuuste RUD Zeeland” waarbij een gefaseerde groei van de organisatie met circa 44 FTE in de periode 2024 -2027 volledig kan worden gerealiseerd. De financiële dekking voor deze gefaseerde groei is, op 1 FTE na, geregeld via de door het algemeen bestuur vastgestelde begroting 2026, waarin circa 144 fte is opgenomen. De resterende 1 FTE valt in het “ingroeimodel” in de jaarschijf 2027 en zal in de nog voor te leggen begroting 2027 worden opgenomen.

De gefaseerde groei van de organisatie op basis van het “ingroeimodel” behorend bij het plan van aanpak “Samen naar een robuuste RUD Zeeland” ziet er als volgt uit:

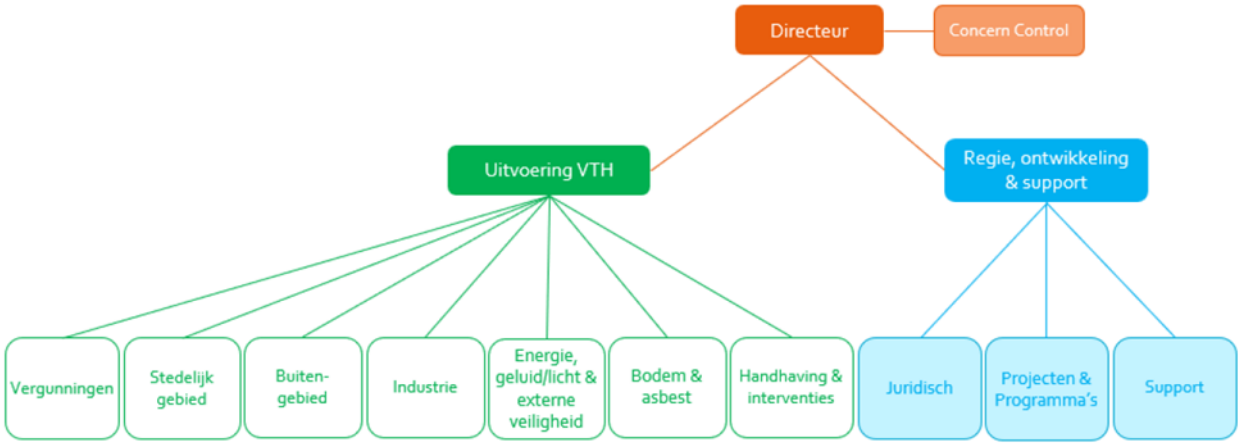
- Totaal benodigde formatie 2024 op basis van het ingroeimodel is circa 115 FTE;
- Totaal benodigde formatie 2025 op basis van het ingroeimodel is circa 131 FTE;

- Totaal benodigde formatie 2026 op basis van het ingroeimodel is circa 144 FTE;
- Totaal benodigde formatie 2027 bij realisatie volledige ingroeimodel is circa 145 FTE;
- Een groei derhalve over de periode 2024 – 2027 van circa 44 FTE (van circa 101 FTE in 2023 naar circa 145 FTE in 2027).

Voor de daadwerkelijke gefaseerde ingroei is gekozen om deze op te splitsen in een drietal tranches. Inmiddels zijn de 1e en 2e tranche volledig afgerond waarmee een uitbreiding en invulling van circa 25 FTE daadwerkelijk is gerealiseerd.

Inmiddels is voor 2026 de laatste stap, de 3e tranche, met betrekking tot de realisatie van de volledige uitbreiding op basis van het "ingroeimodel" gezet met een werving en selectieprocedure voor 8 FTE specifieke functies in de uitvoering en de werving van 10 kandidaten voor een (om)scholings- en trainingstraject naar generieke medewerkers in de processen vergunningverlening, toezicht en handhaving. Met de invulling van deze functies realiseert de RUD de bestuurlijk afgesproken 144 FTE in 2026. In 2027 zal na toekenning van de aanvullende middelen via de begroting 2027 de resterende 1 FTE worden ingevuld.

Sinds 1 januari 2026 is de organisatie-indeling gewijzigd. Het ordeningsprincipe in de organisatie inrichting is gebaseerd op procesdenken. Het denken langs de processen maakt een tweedeling in de topstructuur van de organisatie: uitvoering en ondersteuning. Voor de unit uitvoering bestaan zeven teams: drie brancheteams en vier specifieke teams. De unit ondersteunende processen bestaat uit drie teams. Hieronder is e.e.a. schematisch weergegeven.

Financiën

Door het Algemeen bestuur is in september 2025 de begroting 2026 vastgesteld. De ontwerpbegroting van de RUD is beleidsarm, wat betekent dat we alleen de bestaande afspraken in onze ontwerpbegroting continueren en veranderingen in bestaand beleid en wettelijke wijzigingen meenemen. Eind 2025 ontving de RUD bericht inzake het toezichtsregime door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties BZK op begroting 2026. Dit ministerie van oefent financieel toezicht uit op de RUD en heeft geconstateerd dat de begroting in evenwicht is en dat het eigen vermogen in de periode 2026 tot 2029 positief blijft. Voor 2026 kan worden volstaan met de repressieve toezichtvorm (i.e. toezicht achteraf en houdt in dat zonder voorafgaande goedkeuring de begroting en begrotingswijzigingen kunnen worden uitgevoerd).

De huidige financieringssystematiek voor de RUD Zeeland voldoet niet meer. Al geruime tijd leeft bestuurlijk en ambtelijk de gedachte dat de wijze waarop de huidige begrotingsopzet en

financieringssystematiek is ingericht niet goed in de huidige behoefte voorziet. Het zogenaamde PxQ model is te ver doorgeschoten in de toepassing wat maakt dat het niet het inzicht geeft wat we willen, heel bewerkelijk en op onderdelen veel te gedetailleerd is. Daarnaast zijn de parameters en kengetallen die onder deze financieringssystematiek liggen niet meer up to date. In de vergadering van het Algemeen Bestuur van december 2025 is besloten tot nadere uitwerking van een nieuwe systematiek en de huidige financierings- en begrotingssystematiek te hanteren tot en met het begrotingsjaar 2027. Met ingang van de begrotingscyclus 2028 wordt dan de herijkte financieringssystematiek ingevoerd.

Overige Ontwikkelingen

- **Klankbordgroep**

In het verlengde van de ontwikkelingen en positieve ervaringen bij de VRZ met een klankbordgroep voor raadsleden treffen wij ook voorbereidingen om een dergelijk gremium in te stellen voor de RUD, als waardevolle aanvulling op de bestaande overlegstructuren. Met deze klankbordgroep hopen we bekendheid en betrokkenheid bij de omgevingsdienst en de milieutaken verder te versterken. Uiteraard zullen naast raadsleden ook statenleden worden uitgenodigd zitting te nemen. Dit gremium zal fungeren als klankbord voor de RUD. Vanuit de RUD wordt binnenkort een uitgebreider bericht verzonden aan alle griffies om dit onderwerp bij de bestuursoverdracht extra onder de aandacht te brengen.

- **Archief**

Afgelopen december heeft het Algemeen Bestuur een besluit genomen om het mandateren van de archieftaken aan de RUD Zeeland met 1 jaar uit te stellen waardoor deelnemers ook in 2026 verantwoordelijk blijven voor de archieftaken VTH. Dit leidt soms tot verwarring omdat het van belang is een onderscheid te maken tussen de twee verschillende soorten archieven die binnen de gemeenschappelijke regeling RUD Zeeland bestaan:
- Wettelijke, aan de VTH gelieerde archieftaken die nog niet aan de RUD waren gemandateerd en daarmee een verantwoordelijkheid van de deelnemers zijn; en
- Archieftaken die voortkomen uit de eigen bedrijfsvoering van de RUD waarvoor de RUD zelf verantwoordelijk is. Deze vallen onder de PIOFAC taken en vallen daarmee onder de dienstverleningsovereenkomst met de provincie.
De belangrijkste reden om het besluit uit te stellen, is de geplande invoering van de nieuwe Archiefwet per 1 juli 2026. Het voor deze datum overnemen van deze taken zou medio 2026 een herijking noodzakelijk maken met de daarbij horende dubbele ambtelijke en bestuurlijke inspanning. Ook bevatten de ingediende zienswijzen waardevolle aandachtspunten die nader overleg vragen.

- **PIOFACH**

In januari van dit jaar hebben onze medewerkers intrek genomen in het gebouw aan de Buitenruststraat in Middelburg. De organisatie wordt sinds 1 januari ondersteund vanuit de Provincie Zeeland en is onder andere overgestapt naar een nieuwe ICT omgeving.

- **Nieuwe GR Omgevingsdienst Zeeland**

Bijna alle deelnemers hebben de nieuwe gemeenschappelijke regeling vastgesteld. Alleen de gemeente Sluis heeft de nieuwe regeling nog niet vastgesteld. Dit vormt een risico voor de GR RUD Zeeland. Op het gebied van rechtmatigheid; er wordt op dit moment niet voldaan aan de wettelijke eisen van de Wet gemeenschappelijke regelingen, maar ook ten aanzien van het halen van de robuustheidscriteria. Bovendien is er een risico op extra kosten als gevolg van het niet tijdig invoeren van de naamswijziging en de daarmee verband houdende kosten voor een juridisch valide alternatief voor alle deelnemers.

- **Samenwerking GGD/VRZ/RUD**

De drie ketenpartners GGD, VRZ en RUD Zeeland hebben medio 2023 een gezamenlijke inhoudelijke samenwerkingsagenda vastgesteld. Het doel hiervan is het versterken van de samenwerking op het gebied van gezondheid, milieu en veiligheid bij de uitvoering van de Omgevingswet. In het verlengde hiervan is eind 2025 onderzocht of de RUD in de toekomst kan inwonen in het door de GGD en VRZ nieuw te bouwen kantoorpand in Goes. Vooralsnog heeft het AB besloten een nieuwe financiële verplichting nu niet aan te gaan, maar wel graag de optie open te willen houden om op termijn in te kunnen huizen.

Tot slot

Onze omgevingsdienst staat sterker en ontwikkelt zich naar een omgevingsdienst die toegerust is op haar taak in een dynamische omgeving met complexe wetgeving en opgaven op het gebied van milieu en leefomgeving. De verdere doorontwikkeling staat of valt met uw betrokkenheid als deelnemers in deze gemeenschappelijke regeling. Het gaat immers om een schoon en veilig Zeeland en de taken die we daar als overheden met elkaar in hebben. Dit is de laatste update van de voorzitter in het kader van de ontwikkeling naar een robuuste RUD Zeeland. Op persoonlijke titel hoop ik u op termijn te treffen in de klankbordgroep in oprichting waarvoor u binnenkort een uitnodiging kunt verwachten.

Ik vertrouw erop u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groeten, mede namens Wim Jochems,

J.G. Smit
Voorzitter